

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ В'ячеслав БРАТІШКО

" ____ " _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

культурології

Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Ірина МАЙДАНЮК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Агроінженерія»

_____ Братішко Вячеслав Вячеславович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н7 Агроінженерія

Освітня програма Агроінженерія

Механіко-технологічний факультет

Розробник: Майданюк І.З., док.філос.н., проф., зав.каф., Пузиренко Я.В., к.філол.н.,

доц., доц., Сидоренко І.Г., к.філос.н., доц., Головата Н.А., к.іст.н., викл

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Програма дисципліни передбачає ознайомлення студентства з етнокультурологією як наукою, що вивчає традиційний тип культури, соціальний і культурний досвід етносу, закріплений в традиціях, звичаях, народному мистецтві. Навчальна дисципліна дасть змогу студентству отримати знання про особливості української етнічної та національної культури; орієнтуватися в культурологічних та мистецтвознавчих термінах і поняттях та аналізувати твори мистецтва; усвідомити місце і роль української культури у світовому культурному процесі, а також сприятиме розвитку духовних цінностей і формуванню культурного капіталу майбутніх фахівців, що дозволить їм створювати конкурентоспроможні національні проекти та ефективно працювати у міжнародному середовищі

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н7 Агроінженерія
Освітня програма	Агроінженерія
Факультет/ІНІ	Механіко-технологічний факультет

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів систематизованих знань про історію та культуру різних етносів, їхній вплив на розвиток агроінженерії, а також у здобутті навичок аналізу етнокультурних особливостей у контексті сучасних технологій і практичних аспектів галузі.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК2 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 — Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

ПРН4 — Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основні поняття етнокультурології												
Тема 1. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська етнічна і національна культура.	2	-	-	2	12	16	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	4	0	0	4	20	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість												
Тема 1. Українська народна матеріальна культура. Традиційне житло та господарство	2	-	-	2	16	20	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість. Українська родинна обрядовість: свята життєвого циклу людини.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	4	0	0	4	20	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури												
Тема 1. Мистецтво як складова культури. Українське музичне та театральне мистецтво. Українська народна музика та музичні інструменти	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська архітектура та образотворче мистецтво	3	-	-	3	8	14	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Українська література	2	-	-	2	12	16	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	7	0	0	7	20	34	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2
2	Тема 2. Українська етнічна і національна культура.	2
3	Тема 3. Українська народна матеріальна культура. Традиційне житло та господарство	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Тема 4. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість. Українська родинна обрядовість: свята життєвого циклу людини.	2
5	Тема 5. Мистецтво як складова культури. Українське музичне та театральне мистецтво. Українська народна музика та музичні інструменти	2
6	Тема 6. Українська архітектура та образотворче мистецтво	3
7	Тема 7. Українська література	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос: Основні концепції походження культури	2
2	Українська етнічна і національна культура: Історико-етнографічне районування України	2
3	Українська народна матеріальна культура. Народні промисли та ремесла. Транспортні засоби та чумацький промисел	2
4	Українська народна духовна культура. Усна народна творчість. Українські календарні свята та обрядовість	2
5	Мистецтво як складова культури. Українське музичне та театральне мистецтво. Український театр: від традицій до авангарду.	2
6	Українська архітектура та образотворче мистецтво. Художній стиль «Українське бароко»	3
7	Українська література. Актуальність української класики. Розбір улюблених творів	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написати реферат на тему 'Основні поняття етнокulturології та їх значення у сучасному світі'	4
2	Проаналізувати взаємозв'язок між культурними цінностями та традиціями у двох різних етносах	4
3	Культура і етнос. «Наукові концепції етногенезу українців та історична еволюція етноніму «Україна».	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Розробити схему взаємозв'язків між культурними процесами, природним середовищем та господарською діяльністю у сільських спільнотах	4
5	Написати есе на тему: «Корінні народи та національні меншини України»	4
6	Написати реферат про роль народної архітектури у формуванні культурної ідентичності українського народу.	4
7	Реферат на тему: «Чумацький промисел як перша історична модель транспортної логістики в Україні: передумови виникнення та організаційні засади».	4
8	«Трансформація українських традицій: від давніх обрядів до сучасного святкування».	4
9	Розробити схему традиційного українського житла та описати його основні конструктивні особливості.	4
10	Розв'язати задачу щодо визначення природних ресурсів, що використовуються у традиційному українському землеробстві та їхній вплив на навколишнє середовище.	4
11	Написати реферат про сучасні жанри української літератури та їхній вплив на формування національної ідентичності.	4
12	Проаналізувати особливості сучасного українського мистецтва, зокрема живопису та скульптури, та їх роль у збереженні культурної спадщини.	4
13	«Феномен бойчукізму: синтез української традиції та монументального мистецтва».	4
14	Есе на тему: «Співана історія: кобзарство та лірництво як унікальне явище етнокультури».	4
15	«Людина і природа в українській прозі: гармонія чи конфлікт?» (на прикладі повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» або драми Лесі Українки «Лісова пісня»).	4
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки розуміння основних понять етнології
- Тестування з термінології та ключових понять дисципліни
- Написання коротких есе або коментарів для оцінки здатності аналізувати етнокультурні явища

- Захист реферату або презентації з теми народної творчості або сучасних жанрів української культури
- Поточне оцінювання участі в дискусіях та обговореннях на семінарських заняттях
- Підсумковий екзамен для комплексної оцінки знань та навичок

Методи навчання:

- Лекція-дискусія
- Метод кейс-стаді
- Метод сократичної дискусії
- Метод самостійної роботи з першоджерелами
- Кооперативне навчання (робота в малих групах)
- Проєктний метод

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основні поняття етнокulturології		
Самостійна робота. Написати реферат на тему 'Основні поняття етнокulturології та їх значення у сучасному світі'	ПРН 1, ПРН 4. Модуль спрямований на ознайомлення студентів з базовими поняттями етнокulturології, її історичними етапами та сучасним значенням. Студенти здобудуть знання про культурні цінності, традиції та їх взаємозв'язки у різних етносах, а також ознайомляться з історичним розвитком української етнології. Вони навчатимуться аналізувати взаємозв'язки між культурними процесами, природним середовищем та господарською діяльністю у сільських спільнотах.	20
Самостійна робота. Проаналізувати взаємозв'язок між культурними цінностями та традиціями у двох різних етносах		20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Культура і етнос. «Наукові концепції етногенезу українців та історична еволюція етноніму «Україна»		20
Самостійна робота. Розробити схему взаємозв'язків між культурними процесами, природним середовищем та господарською діяльністю у сільських спільнотах		20
Самостійна робота. Написати есе на тему: «Корінні народи та національні меншини України»		20
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Народна творчість		
Самостійна робота. Написати реферат про роль народної архітектури у формуванні культурної ідентичності українського народу.	ПРН 1, ПРН 4. Модуль присвячений дослідженню народної творчості та її ролі у формуванні культурної ідентичності українського народу. Студенти ознайомляться з народною архітектурою, традиційними ремеслами, обрядами та їх історичним значенням. Вони навчатимуться аналізувати трансформації традиційних культурних проявів та розробляти схеми традиційного українського житла, а також вивчати вплив природних ресурсів на українське землеробство.	20
Самостійна робота. Реферат на тему: «Чумацький промисел як перша історична модель транспортної логістики в Україні: передумови виникнення та організаційні засади».		20
Самостійна робота. «Трансформація українських традицій: від давніх обрядів до сучасного святкування».		20
Самостійна робота. Розробити схему традиційного українського житла та описати його основні конструктивні особливості.		20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Розв'язати задачу щодо визначення природних ресурсів, що використовуються у традиційному українському землеробстві та їхній вплив на навколишнє середовище.		20
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури		
Самостійна робота. Написати реферат про сучасні жанри української літератури та їхній вплив на формування національної ідентичності.	ПРН 1, ПРН 4. Модуль спрямований на аналіз сучасних форм української культури, зокрема літератури, мистецтва та фольклору. Студенти досліджуватимуть сучасні жанри української літератури, особливості українського мистецтва та феномен бойчукізму, а також роль кобзарства і лірництва у збереженні культурної спадщини. Вони ознайомляться з питаннями гармонії і конфлікту між людиною та природою у художніх творах.	20
Самостійна робота. Проаналізувати особливості сучасного українського мистецтва, зокрема живопису та скульптури, та їх роль у збереженні культурної спадщини.		20
Самостійна робота. «Феномен бойчукізму: синтез української традиції та монументального мистецтва».		20
Самостійна робота. Есе на тему: «Співана історія: кобзарство та лірництво як унікальне явище етнокультури».		20
Самостійна робота. «Людина і природа в українській прозі: гармонія чи конфлікт?» (на прикладі повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» або драми Лесі Українки «Лісова пісня»).		20
Всього за модулем 3		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Додаткові бали нараховуються за участь у наукових і культурно-просвітницьких заходах, підготовку творчих та дослідницьких робіт, виконання індивідуальних завдань підвищеної складності та активну роботу, спрямовану на дослідження і популяризацію етнокультурної спадщини.		+10
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>);

-- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти - конспекти лекцій та їх презентації в електронному вигляді – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>;

-Історія української культури / За ред. І. З. Майданюк; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - 2-ге вид. перероб. та доп. - К. : НУБіП України, 2015.;

-Методичні рекомендації для вивчення теми «Матеріальна культура українського народу (Українське народно-декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла. Види та жанри)» у курсі «Етнокультурологія» / Майданюк І. З., Пузиренко Я. В., Сидоренко І. Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. – 53 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. . Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (науковий редактор). Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. – 432 с.
2. Залізняка Л. Л. Від склавинів до української нації. – К.: Бібліотека українця, 2023.
3. Етнокультурологія: навчально-методичний посібник для підготовки студентів за спеціальністю 034 – Культурологія / І. В. Гурова, С. А. Хрипко. – Київ: Вид.-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021.
4. Етнокультурологія: словник-довідник / Автор-укладач Л. М. Маєвська. – Житомир: ЖДУ, 2020.
5. Ігнатенко І. В. Етнологія для народу : свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців / Ірина Ігнатенко. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 320 с. : іл.
6. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Г. А. Сигида. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2020. – 82 с.
7. Культурологія: Підручник. Одеса: Університет Ушинського, 2023. – 433 с.
8. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). – К., Ніжин, 2020.
- 9.
0. Татенко В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід : монографія / В. О. Татенко ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 140 с.